

Bankarsko pravo — sudska praksa Bosne i Hercegovine (2. dio)

PRIVREMENA UPRAVA BANKE

Zakon o bankama

član 57

Odredbama Zakona o bankama u FBiH (glava VI), koje regulišu privremenu upravu, nije propisano nastupanje pravnih posljedica privremene uprave u odnosu na sudske parnične postupke, što znači da parnični postupci započeti prije, a nezavršeni na dan uvođenja privremene uprave u banci se nastavljaju. U takvim okolnostima parnični postupci prestaju pokretanjem likvidacije banke.

Obrazloženje:

“Zakon o bankama u Federaciji Bosne i Hercegovine, u slučaju uvođenja privremene uprave, propisuje ili nastavak rada banke pod normalnim uslovima – “oporavak banke” ili pak likvidaciju, odnosno stečaj, zavisno od toga koji su uslovi ispunjeni. Privremena uprava je nužna faza u tom procesu, u kojoj uprava banke dobiva novi pravni položaj imenovanjem privremenog upravnika. Ovlaštenja privremenog upravnika propisana su odredbom člana 57. Zakona o bankama Federacije BiH, pa je stavom 1. propisano da je privremeni upravnik ovlašten i odgovoran za zaštitu imovine i preuzimanje kontrole nad poslovanjem banke i donošenje odluke o nastavku poslovanja banke. Stavom 5. tačka 2. istog člana propisano je da privremeni upravnik ima ovlaštenje da, između ostalog, otkaže ili jednostrano dopuni i izmijeni ugovore koje je banka potpisala, uključujući i obustavu obračuna kamata i promjenu kamatne stope, naknada i rokova dospelja, dok je tačkom 6. te odredbe dato ovlaštenje privremenom upravniku da podnosi i ulaže zahtjeve i tužbe u ime i za račun banke, te zastupa banku u sudskom i upravnom postupku. Niti ovim odredbama, a niti ostalim članovima glave VI citiranog zakona, koje regulišu privremenu upravu, nije propisano nastupanje pravnih posljedica privremene uprave u odnosu na sudske – parnične postupke, što znači da parnični postupci započeti prije, a nezavršeni na dan uvođenja privremene uprave u banci se nastavljaju. Parnični postupci u takvim okolnostima prestaju tek pokretanjem likvidacije banke, što je izričito propisano odredbom člana 59.a Zakona o bankama Federacije BiH. Neosnovano se revident poziva na citiranu odredbu člana 57. stav 5. tačka 2. Zakona o bankama Federacije BiH. U odnosu na predmetni ugovor privremeni upravnik tuženog nije donosio odluke – ugovor nije otkazan, nije jednostrano dopunjen i izmijenjen, niti su donijete odluke privremenog upravnika za obustavu obračuna kamata, promjenu kamatne stope i rokova dospelja. Uostalom, tuženi i ne spori potraživanje u cijelom utuženom iznosu. Pravosnažnost presude kojom je banka u privremenoj upravi obavezana na činidbu (tuženi), te mogućnost i drugih povjerilaca da izdejsvuju u sudskom postupku pravosnažne presude, ne znači da je institut privremenog upravnika “besmislen”, kako to smatra revident, budući da se realizacija potraživanja iz pravosnažne presude po isteku roka za činidbu ostvaruje na drugi način i pod drugim okolnostima, što potvrđuje i sam revident pozivajući se na odredbe članova 62. i 63. Zakona o bankama Federacije BiH. Zbog toga za ovaj sudski postupak nije od značaja ni odluka Agencije od... godine, kojom su blokirani depoziti i druge obaveze tuženog jer se tom odlukom samo uspostavlja odnos kontrole Agencije nad radom privremenog upravnika.”

(Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH, Rev 164383/2013 od 1.11.2016. godine.)

IZMIRENJE OBAVEZE IZ BANKARSKE GARANCIJE

Zakon o obligacionim odnosima

član 1083

Ugovor o izdavanju bankarske garancije koji je dvostrano obavezan i teretan pravni posao podrazumijeva pored obaveze banke garanta da izda bankarsku garanciju i obavezu nalogodavca da banci vrati sredstva isplaćena po toj garanciji.

“Zaključenjem ugovora o izdavanju bankarske garancije sa tužiteljem kao nalogodavcem tužena banka je preuzela obavezu da izda bankarsku garanciju u korist povjerioca, prodavca iz osnovnog pravnog posla. Ona je ovu obavezu izvršila i izdala takvu garanciju. Tužitelj nije ispunio svoju obavezu i obezbjedio sredstva na računu iz kojih bi se mogle naplatiti mjenice koje je izdao kao instrument plaćanja, slijedom čega je aktivirana bankarska garancija. Kada je banka garant (tužena), kao jemac platila obavezu glavnog dužnika (tužitelja), ugovor o jemstvu, odnosno ugovor o izdavanju bankarske garancije nije prestao proizvoditi pravna dejstva (kako to pogrešno tvrdi tužitelj), nego je tužena, upravo temeljem tog ugovora (član 2.), stekla pravo da se za isplaćeni iznos regresira od tužitelja kao nalogodavca. Naime, ugovor o izdavanju bankarske garancije ne podrazumijeva samo obavezu banke garanta da izda bankarsku garanciju, nego – budući da se radi o dvostrano obaveznom i teretnom pravnom poslu – i obavezu nalogodavca (kako je predmetnim ugovorom o izdavanju bankarske garancije i dogovoreno) da banci vrati sredstva isplaćena po garanciji.”

(Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske, Rev 8/2013 od 5.3.2014. godine)

ZAKONITOST OBRAČUNA KAMATE NA KAMATU KOD BANKARSKIH KREDITA

član 400

Dozvoljeno je kod bankarskih kredita da se kamata pripisuje glavnom dugu i da se na dospjelu i na neuplaćenu kamatu i glavni dug dalje vrši obračun zakonske zatezne kamate uslijed docnje.

“U činjeničnim navodima iz odgovora na tužbu i u navodima žalbe tužena dokazuje da je tužitelj platio banci veći iznos na ime zakonske zatezne kamate, tako što bez pomoći stručnog lica (vještaka) sama vrši preračunavanje neizmirenog glavnog duga u vrijeme raskida ugovora o kreditu, koji umanjuje za isplaćeni iznos, tvrdeći da je banka protivno odredbi ZOO izvršila obračun kamata, takao što je računala kamatu na kamatu koja zakonom nije dozvoljena. Pri tom tužena kod takve računice potpuno zanemaruje odredbe člana 400. ZOO, koja propisuje da je ništava je odredba ugovora kojom se predviđa da će na kamatu, kada dospe za isplatu, početi teći kamata, ako ne bude isplaćena (1.). Ali se može unaprijed ugovoriti da će se stopa kamate povećati ako dužnik ne isplati dospjele kamate na vreme (2.). Odredbe prethodnih stavova ne odnose se na kreditno poslovanje banaka i drugih bankarskih organizacija (3.). Dakle, navedenom zakonskom odredbom je dozvoljeno kod bankarskih kredita da se kamata pripisuje glavnom dugu i da se na dospjelu i na neuplaćenu kamatu i glavni dug dalje vrši obračun zakonske zatezne kamate uslijed docnje.”

(Presuda Okružnog suda u Banjaluci, Gž 71873/2015(3) od 9.2.2016. godine)

PROUZROKOVANJE NERAVNOTEŽE U PRAVIMA I OBAVEZAMA UGOVORNIH STRANA NAPLATOM TROŠKOVA OBRADE KREDITA

čl. 12 i 15

Zaključenjem ugovora o dugoročnom nenamjenskom kreditu banka je kao davalac kredita u obavezi da tužiocu kao korisniku kredita “stavi na raspolaganje” odobreni iznos kredita, a ne da isti isplati umanjen za iznos od 2% od navedenog kredita, odnosno umanjen za iznos naknade za obradu kredita, jer time dolazi do prouzrokovanja neravnoteže u pravima i obavezama ugovornih strana na štetu korisnika kredita.

“Tužilac je putem punomoćnika dana 17.03.2015. godine podnio tužbu protiv tužene, radi utvrđenja ništavosti ugovora o kreditu i isplate na ime neosnovanog bogaćenja.

U činjeničnim navodima tužbe i tokom postupka tužilac navodi da je dana 27.07.2007. godine zaključio ugovor o nenamjenskom kreditu broj.... Članom 1. navedenog ugovora utvrđena je visina kredita u stranoj valuti u iznosu 25.490,00 CHF i visina mjesečne rate utvrđena u stranoj valuti u iznosu od 226,06 CHF (član 2. ugovora). Radi povećanja vrijednosti CHF došlo je do povećanja rate kredita, a samim tim i do povećanja glavnice isplaćenog kredita što je u suprotnosti sa načelom monetarnog nominalizma, sa pozivom tužioca na odredbu člana 394. Zakona o obligacionim odnosima.

U toku postupka, tužilac je naveo da visina rate koju je mjesečno isplaćivao tužilac po otplatnom planu tužene i da su otplatne rate neosnovano uvećane zbog rasta kursa CHF i nepoštovanja ugovorne obaveze tužene o usklađivanju vrijednosti 12-mjesečnog libora. Prema navodima tužioca, tužena je neosnovano mijenjala ugovorenu kamatnu stopu, a nije pratila stvarno kretanje Libora, kao referentne kamatne stope. Tužena visinu kamatne stope nije utvrđivala dodavanjem fiksne stope kamatne marže na utvrđenu vrijednost Libora, već je stopu kamatne marže povećavala pa time i ukupnu kamatnu stopu. Prema navodima tužioca, prema ugovoru o kreditu narušen je princip jednake vrijednosti uzajamnih davanja. Tužena je tužiocu stavila na raspolaganje određenu količinu novca u KM, bez konverzije, te tu količinu novca veže za kurs CHF na dan plasmana kredita, te na taj način neosnovano se obogatila. Tužilac se dalje pozvao na odredbe Zakona o obligacionim odnosima, prije svega na član 394. (načelo monetarnog nominalizma), kao i na odredbu člana 1065. ZOO, koji reguliše obavezu ugovora o kreditu i obim vraćanja kreditnih sredstava. Tužilac se takođe pozvao i na odredbe Zakona o zaštiti potrošača navodeći da je ugovor o kreditu zaključen suprotno načelu savjesnosti i poštenja, te narušena ravnoteža prava i obaveza na štetu potrošača – tužioca.

Tužilac je tužbenim zahtjevom tražio i troškove obrade kredita, kao neosnovano naplaćene s obzirom da tuženi nije dokazao koji su to troškovi kredita, kao i način formiranja interkalarnе kamate, jer sve kreditne usluge banka naplaćuje kroz ugovorenu kamatu, pa su troškovi obrade kredita i interkalarnе kamate neosnovani.

Tuženi u odgovoru na tužbu i tokom postupka naveo da je tužena prilikom zaključenja ugovora o nenamjenskom kreditu broj... od 27.07. 2007 godine, koji zaključen sa tužiocem u skladu sa svim pozitivnim materijalnim propisima koji su bili na snazi u vrijeme zaključenja ugovora. Tužena ističe da je potpisivanjem predmetnog ugovora o kreditu, tužilac je nedvosmisleno prihvatio sve odredbe navedenog ugovora o kreditu, pa tako i član 11. koji ovlašćuje banku da svojim odlukama vrši promjenu visine kamatne stope. Tužilac kao korisnik kredita je bio dužan da u skladu sa načelom pacta sunt servanda pridržava ugovornih obaveza u svemu kako glase. Tuženi dalje naveo da je banka redovno obavještavala korisnika kredita o promjenama kamatnih stopa dostavljanjem anuitetnih planova tužiocu. Iz navedenih razloga, tužena predlaže da sud odbije tužbeni zahtjev s obzirom da po navodima tužene nije došlo do sticanja bez osnova, jer sve uplate tužioca po osnovu ugovora o kreditu su u skladu sa odredbama Ugovora i članom 395. Zakona o obligacionim odnosima. Tuženi je predložio da sud odbije tužbeni zahtjev, a tužioca obaveže da tuženom nadoknadi troškove postupka prema troškovniku od 29.11.2018 godine.

Na glavnoj raspravi stranke u postupku izvele dokaze čitanjem materijalnih isprava i to; ugovor o nenamjenskom kreditu uz valutnu klauzulu u CHF, broj:... od 27.7.2007. godine, Anuitetski plan otplate kredita (5 stranica), plan otplate kredita od 31.07.2007. godine, Trajni nalog broj..., Dopis Centralne banke od 30.01.2015.godine.

Izveden dokaz čitanjem nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke B. R., sačinjen dana 28.10.2018. godine.

Na glavnoj raspravi 30.11.2018. godine vještak ekonomske struke B. R. je u skladu sa odredbom člana 151. i 152. ZPP, na raspravni zapisnik iznijela pismeni nalaz i mišljenje.

Cijeneći navedene dokaze kako pojedinačno tako i u njihovoj međusobnoj povezanosti, a u smislu odredbe člana 8. Zakona o parničnom postupku ("Sl. glasnik RS" broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu ZPP), sud je odlučio kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga;

Predmet spora je zahtjev tužioca da tužena na ime naknade štete po osnovu sticanja bez osnova, prema ugovoru o nenamjenskom kreditu sa valutnom klauzulom CHF broj:... od 27.7.2007. godine isplati razliku između izvršenih uplata i anuiteta neusklađenih sa tržišnom cijenom Libora, u iznosu od 2.147,68 KM, zatim iznos od 11.134,64 KM na ime ukupno obračunatog i naplaćenog kredita po osnovu kursne razlike, kao i iznos od 606,61 KM na ime neosnovanog obračuna i naplate troškova obrade, sve navedeno je obračunato u periodu od 1.9.2007. do 28.10.2018. godine, dan izrade nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke B. R., te sve navedene iznose sa zakonskom kamatom.

Između parničnih stranaka je nesporna činjenica da su parnične stranke, tužilac N. J. i tužena... bank (pravni sljednik je A. bank) a.d. B. zaključili ugovor o nenamjenskom kreditu sa valutnom klauzulom CHF broj:... od 27.7.2007. godine, sa brojem anuiteta 180 odnosno rok vraćanja kredita 15 godina, sa iznosom kredita od 25.4900,00 CHF, u protivvrijednosti 29.996,45 KM po srednjem kursu na dan odobrenja kredita, sa mjesečnim anuitetom 226,06 CHF (čl.1.i 2., ugovora).

Sporno je između stranaka, da li je tužena po osnovu zaključenog ugovora bila dužna da smanji visinu ugovorene kamatne stope u skladu sa padom tržišne vrijednosti referentne kamatne stope Libor i da po tom osnovu isplati tužiocu razliku između uplaćenih anuiteta obračunatih od strane tužene i anuiteta koji je tužena trebala obračunati s obzirom na navedeno nesporno umanjeње Libora, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom.

Odredba člana 1065 Zakona o obligacionim odnosima Zakona o obligacionim odnosima (Sl.list SFRJ br.29/78, 39/85, 45/89 i 57/89; Sl.glasnik R.S. br.17/93, 3/96, 39/03, 74/04 – u daljem tekstu ZOO), propisuje da se Ugovorom o kreditu banka obavezuje da korisniku kredita stavi na raspolaganje određeni iznos novčanih sredstava, na određeno ili neodređeno vrijeme, za neku namjenu ili bez utvrđene namjene, a korisnik se obavezuje da banci plaća ugovorenu kamatu i dobijeni iznos novca vrati u vrijeme i na način kako je utvrđeno ugovorom.

Naime, između tužioca (kao korisnika kredita) i tužene (kao davaoca kredita) je dana 27.07.2007. godine zaključen ugovor o nenamjenskom kreditu broj:..., uz valutnu klauzulu u CHF, odnosno ugovor o kreditu propisan odredbom člana 1065 ZOO. Ovim ugovorom banka se obavezala da korisniku kredita- tužiocu stavi na raspolaganje određeni iznos novčanih sredstava, na određeno vrijeme 15 godina (čl. 2 ugovora) a korisnik- tuženi se obavezao da banci plaća ugovorenu kamatu i dobijeni iznos novca vrati u vrijeme i na način kako je utvrđeno ugovorom. Predmetnim ugovorom tužilac i tužena su se saglasili o bitnim elementima ugovora (visini iznosa koji se daje na ime kredita, namjeni kredita, početku, roku i načinu vraćanja, ugovorenoj redovnoj kamati i načinu njenog obračuna, te zateznoj kamati u slučaju da korisnik kredita svoje obaveze ne izmiri u roku). Predmetni ugovor je zaključen sa valutnom klauzulom u CHF. Valutna klauzula je pravno dopušten vid zaštite banke povjerioca iz ugovora o kreditu od štetnih tržišnih i inflatornih promjena realne vrijednosti novčanih sredstava stavljenih na raspolaganje korisniku kredita.

Pravno dopuštenje ugovaranja valutne klauzule ima utemeljenje u odredbi člana 395 ZOO koja propisuje da ako novčana obaveza glasi na plaćanje u zlatu ili nekoj drugoj stranoj valuti, da se njeno ispunjenje može zahtijevati u domaćem novcu prema kursu koji važi u trenutku ispunjenja obaveze, a da je njena funkcija očuvanje realne tržišne vrijednosti plasiranih novčanih sredstava putem ugovora o kreditu. Ni drugim materijalno-pravnim propisima koji regulišu ovu oblast (kao Zakon o bankama) nije zabranjeno ugovaranje valutne klauzule.

Prema tome u Republici Srpskoj kreditni poslovi se mogu zaključivati i realizovati tako da se kreditni iznos isplati u KM i konstituiše obaveza vraćanja primljenog u tržišnoj protivvrijednosti opredjeljene valute (u konkretnom slučaju CHF).

Predmetni ugovor zbog svoje dugoročnosti (period od 15 godina) ima i elemente aleatornosti, zbog čega ugovorne strane moraju iskazati posebnu pažnju prilikom njegovog zaključenja. Međutim, objektivno gledajući, upravo zbog te dugoročnosti (višegodišnjeg trajanja ugovora o kreditu), ni banka ni korisnik kredita nisu u prilici da u vrijeme zaključenja ugovora realno sagledaju sva buduća tržišna kretanja kursa valute obračuna, pa podjednako snose posljedice aleatornosti takvog ugovora. Rast kursa CHF, kao primjenjenog valorimetra, nije mogao predstavljati predvidljivu i realnu procjenu banke, niti izraz njenih lukrativnih namjera da po tom osnovu stekne nesrazmjernu imovinsku korist na štetu primaoca kredita.

Ugovor je subjektivni akt ugovornih strana i proizvodi svoje dejstvo na subjekte tog ugovora, zato se moraju poštovati interesi izraženi kroz odgovarajuća načelna pravila o postupanju stranaka prilikom zaključenja ugovora.

Prema odredbi člana 99 ZOO odredbe ugovora primjenjuju se onako kako glase (stav 1).

Pri tumačenju spornih odredbi ne treba se držati doslovnog značenja upotrebljenih izraza, već treba istraživati zajedničku namjeru ugovorača i odredbu razumjeti tako kako to odgovara načelima obligacionog prava, utvrđenim ovim zakonom (stav 2). Jedno od osnovnih pravila tumačenja je da se ugovor tumači tako da ima smisla i da odgovara povjerenju i poštenju u prometu. Kod dvostrano obveznih ugovora nejasno izjašnjenje tumači se na štetu onoga ko se poslužio nejasnim izrazom.

Kao što je navedeno, između parničnih stranaka, nije sporno da su dana 27.07.2007 godine zaključile ugovor o nenamjenskom kreditu (čl. 2. ugovora) uz valutnu klauzulu u CHF, broj:..., na osnovu kojeg je tužena kao banka tužiocu J. N. iz D. kao korisniku kredita, isplatila kredit u iznosu od 25.490,00 CHF, u protivvrijednosti KM, po srednjem kursu... Banke a.d. B. za devize na dan puštanja kredita na korištenje (čl. 2. Ugovora), koji se tužilac obavezao vratiti u roku od 15 godina u 180 anuiteta u mjesečnoj rati od po 226,06 CHF (čl. 2. ugovora), a naplaćuje u KM obračunatih po srednjem kursu na dan uplate rate (čl. 2. ugovora), u koju ratu je tada bila uključena ugovorena promjenljiva kamatna stopa vezana za godišnji "Libor" fiksiran na dan 31.12. za cijeli dvanaestomjesečni period zaokružen na sljedeću veću četvrtinu koja je u trenutku zaključenja ugovora zajedno sa ugovorenom kamatnom maržom tužene od 4,50% iznosila 7% godišnje na iznos kredita. Članom 3. ugovoreno je ispunjenje vraćanja kredita, rokovi plaćanja i dospelost, tj. da se radi o namjenskom stambenom kreditu sa rokom vraćanja od 15 godina odnosno 180 mjeseci i istim brojem anuiteta, dok se (visina kamatne stope, interkalarna i zatezna kamata), troškovi obrade, promjena uslova kredita i plasiranje sredstava, koja se vezuje za godišnji LIBOR plus 4,50% kamatne marže godišnje, s tim da je LIBOR fiksiran s 31.12 za cijeli dvanaestomjesečni period, zaokružen na sljedeću veću četvrtinu, tako da kamatna stopa u trenutku zaključenja ugovora iznosi 7% na godišnjem nivou, a da se kamate obračunavaju i naplaćuju na bazi 360 dana godišnje, a na mjesečnom nivou na bazi 30 dana, da se interkalarna kamata obračunava u visini redovne kamate za vrijeme korištenja kredita i do dana prijenosa kredita u otplatu, plaća je korisnik kredita prilikom plasmana kreditnih sredstava, da će banka za period kašnjenja korisniku kredita zaračunati zateznu kamatu po stopi utvrđenoj u Odluci o kamatnim stopama banke i naplati zajedno sa troškovima koji proističu iz osnova opomene utuženja ili prinudne naplate.

Po ovoj odredbi ugovora banka je u slučaju promjene kamatne stope bila dužna sačiniti novi plan otplate za anuitete koji dopijevaju nakon datuma promjene kamatne stope, te isti plan otplate dostaviti korisniku kredita. Tužena u ovom postupku nije ponudila ni jedan Opšti akt banke iz kojeg bi proizlazilo da je tužena u konkretnom slučaju bila ovlaštena mijenjati kamatnu maržu jednostrano. Stoga je bez osnova pozivanje tužene na odredbu Zakona o bankama

kojom su propisane nadležnosti nadzornog odbora banke za donošenje opštih internih akata banke, slovnih i drugih politika i procedura.

Nadalje je ugovoreno da tužilac kao korisnik kredita izričito prihvata sve naknadne izmjene visine kamatne stope u skladu sa kretanjima i dinamikom promjene Libora na tržištu kapitala, te izmjena i dopuna odluke o kamatnim stopama. U članu 11. zaključenog ugovora ugovoreno je da je korisnik kredita svojim potpisom na ugovoru izjavio saglasnost da prihvata primjenu Odluke o kamatnim stopama kao i sve njene kasnije izmjene i dopune, a da će banka o visini kamatne stope i o promijenjenom iznosu rate izvijestiti korisnika kredita pismenim putem bez odgode, da se kredit plaća u KM, uz valutnu klauzulu vezanu za CHF, da korisnik kredita potpisom ugovora daje izričit pristanak na promjenu kamatne stope pod uslovima definisanim u ugovoru. Dalje iz navedenog ugovora regulisan je način obezbjeđenja kredita, blokada računa, prijevremena i konačna isplata, te ostale odredbe.

Ugovorena promjena kamatne stope vezana je za promjenu Libora kao referentne kamatne stope, jer član 2. Ugovora predviđa promjenljivost kamatne stope, odnosno vezuje istu isključivo za promjenljivost Libora na godišnjem nivou. Iz te odredbe se može zaključiti da je korisnik kredita dao izričit pristanak na promjenu kamatne stope pod uslovima definisanim u članu 11. ugovora.

Kod činjenice da su parnične stranke zaključile Ugovor o nenamjenskom kreditu slobodno izraženom voljom sa dopuštenim osnovom, da je predmetnim Ugovorom predviđena promjenjiva kamatna stopa u skladu sa kretanjima i dinamikom promjene Libora na tržištu kapitala, to je i tužena, nakon što je došlo do promjene Libor-a, imala pravo da izmijeni obračun kamate, a tužitelj obavezu da mjesečne anuitete izražene u CHF uplaćuje u KM prema srednjem kursu na dan uplate rate (čl. 2. stav III ugovora).

Naime, ako se pravilno protumači ova odredba Ugovora koja je neraskidivo povezana sa odredbom člana 2. ovog Ugovora što se uostalom u posljednjem stavu člana 11. Ugovora i pominje onda je tužena prema tumačenju ovog suda bila obavezna da u skladu sa kretanjima i dinamikom promjene Libora na tržištu kapitala donosi izmjene Odluke o kamatnoj stopi banke na godišnjem nivou za 2009., 2010., 2011., 2012., 2013., 2014., 2015., 2016., 2017. i 2018. godinu i da o tome obavještava tužitelja, a ne da ovako neodređenu odredbu Ugovora, u kojoj nije navedeno koje Odluke o kamatnim stopama (kao pojedinačni i neobjavljeni akt), čine sastavni dio ugovora tumači u svoju korist.

Tužena nije izvršila svoju obavezu na način kako je to ugovoreno, jer ugovorenu promjenljivu kamatnu stopu vezanu za godišnji Libor nije fiksirao, odnosno mijenjao svakog 31.12. u tekućoj godini za cijeli dvanaestomjesečni period zaokružen na sljedeću veću četvrtinu, iz kojeg razloga bez osnova tvrdi da je kamatne stope obračunavala u skladu s odredbama Ugovora o kreditu, da nije vršila promjenu Libora već je vršila promjenu kamatne marže kao drugog elementa promjenjive kamatne stope, a s čim se tužitelj ugovorom saglasio.

Suprotno postupanje tužene predstavlja nesavjesno vršenje njenih povjerilačkih prava na naplatu ugovorne kamate. Tužilac se kao građanin osnovano pouzdao u tuženu kao finansijsku organizaciju koja se u vidu djelatnosti bavi davanjem kredita uz naknadu, pa za razliku od tužene ona u vrijeme plaćanja anuiteta nije bio dužan i nije ni morao znati visinu Libora kao elementa od kojeg zavisi visina stope ugovorne kamate, a time ni pravilnost obračuna ukupne ugovorene kamate i visine pojedinih anuiteta na čije je plaćanje pozvan.

Tužena prema pravnom mišljenju ovog suda nije izvršila svoju obavezu iz čl. 2. predmetnog ugovora o nenamjenskom kreditu, jer je utvrđivala vrijednost Libora svojim internim odlukama, a ne po tržišnoj cijeni, te nije utvrđivala visinu kamatne stope dodavanjem fiksne stope kamatne marže na tržišnu vrijednost Libora, već je stopu kamatne marže povećavala, pa time i ukupnu kamatnu stopu, a pored toga promjenu kamatne stope nije utvrđivala sa danom promjene Libora, već je tužena usklađivanje Libora izvršila tek 2012. godine stupanjem na snagu novog

Zakona o bankama, a što je utvrđeno iz nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke (strana 17. pismenog nalaza i mišljenja sačinjenog dana 28.10.2018. godine).

Naime, zaključenje ugovora, gdje spada i predmetni ugovor o kreditu omeđen je načelima obligacionog prava čije je poštovanje obavezno prilikom sklapanja i izvršavanja ugovora, pa su kao takvi regulisani u uvodnim odredbama ZOO.

Odredbom čl. 10. ZOO propisano je da učesnici u prometu slobodno uređuju obligacione odnose, a ne mogu ih ugovarati protivno Ustavu, prinudnim propisima ni moralu društva na koji član zakona se pozivala i tužena tokom postupka.

Prema mišljenju suda, međusobna prava i obaveza za ugovorne strane nastale su potpisivanjem ugovora u kojem momentu je obaveza tužioca glasila na iznos od 25.490,00 CHF plus ugovorene kamate po članu 2. Ugovora kojim su ugovorne strane ugovorile promjenljivu kamatnu stopu vezanu za kretanje i dinamiku promjena 12-mjesečnog Libora na tržištu kapitala, ali stranke ovim članom nisu ugovorile mijenjanje fiksne marže banke od 4,50%, zbog čega se ista nije mogla mijenjati tokom realizacije ugovora.

Prema tome, regulisanjem izmjene kamatne stope prema čl. 11. Ugovora, može se mijenjati kamatna stopa jednostranom izjavom banke, što je protivno odredbi čl. 399. ZOO, a na ovaj način, kao i postupanjem u skladu sa ovim članom, tužena je narušila principe savjesnosti i poštenja iz čl. 12. ZOO i načela jednake vrijednosti uzajamnih davanja propisanog odredbom čl. 15. ZOO, a što je još nepravilnije to nije učinila u cilju izbjegavanja štete kako to propisuje odredba čl. 16. ZOO, nego je to činila u cilju ostvarivanja enormne dobiti. Ovo tim prije što je prema načelu savjesnosti i poštenja, kao opštem principu obligacionog prava, svaka strana u pravnom odnosu dužna da poštuje interese druge strane da prema njoj postupa obzirno i da se suzdržava od pravno dozvoljenih radnji kojima bi se drugoj ugovornoj strani nanijela šteta kako to propisuje čl. 18. ZOO. Ovdje naročito treba imati u vidu i odredbu čl. 143. st. 2. ZOO prema kojoj sud može odbiti primjenu pojedinih odredbi opštih uslova koje lišavaju drugu stranu prava da stavi prigovore, ili onih na osnovu kojih ona gubi prava iz ugovora ili gubi rokove ili koje su inače nepravilne ili pretjerano stroge prema njoj.

Iz anuitetnog plana otplate predmetnog kredita, je utvrđen broj od ukupno 180 i iznos pojedinačnih mjesečnih anuiteta u momentu potpisivanja ugovora.

Iz nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke koji je sačinjen dana 28.10.2018 godine od strane vještaka B. R., kao i datog obrazloženja nalaza i mišljenja na raspravni zapisnik dana 30.11.2018. godine je utvrđeno; da je obaveza tužioca po anuitetima obračunatim primjenom promjenljive kamatne stope iz člana 2. Ugovora o kreditu, zaključno sa danom izrade nalaza i mišljenja tj. 28.10.2018. godine, kojim je vještak utvrdio da prema navednom nenamjenskom kreditu obaveze tužioca iznose 29.186,38 CHF, odnosno 45.565,85 KM, a u kojem iznosu su sadržani pojedinačni anuiteti koje je tužilac trebao da uplati primjenom promjenljive kamatne stope iz člana 2. Ugovora o nenamjenskom kreditu. Prethodno navedeni iznos kredita od 29.186,38 CHF odnosno 45.565,85 KM, vještak je detaljno analizirao u tabeli na strani 16., 17. i 18. nalaza i mišljenja, na način da je tužilac u vrijeme plasiranja kredita prema ugovoru a to je dan 27.07.2007. godine u iznosu 25.490,00 CHF u protivvrijednosti KM po srednjem kursu... bank a.d B. za devize, pa sve do 01.02.2009. godine u otplati kredita tuženog prema tužiocu nije bilo razlike po osnovu referentne kamatne stope – Libor. Ovo iz razloga jer je Libor u vrijeme zaključenja ugovora 27.07.2007. godine iznosio 1,50%, što je navedeno u ugovoru o kreditu (član 3. stav IV), dok Libor za 2007. i 2008. godinu nije se mijenjao u odnosu na ugovoreni Libor. Razlika između uplata tužioca po kreditu obračunatih od strane tužene odnosno onog što je tužilac uplatio po obračunu banke i anuitetnog plana kredita usklađenog prema tržišnoj vrijednosti Libora i kamatnoj marži po članu 3. Ugovora o kreditu, do dana izrade nalaza tj. 28.10.2018. godine iznosi 1.420,00 CHF, odnosno 2.147,68 KM. Vještak je pojasnio da je svaku uplatu tužioca, utvrdio na osnovu

evidencije u knjigovodstvenoj dokumentaciji koju je dobio od strane tužene, poredio sa anuitetom koji je napravljen primjenom promjenljive kamatne stope iz člana 3 Ugovora o kreditu odnosno anuitetom koji je trebao biti uplaćen.

Vještak je na raspravni zapisnik pojasnio na koji način je dobio iznos od 2.147,68 KM, obračun Libora za period koji je bio zadatak vještačenja, a koji je prikazan na stranama 16-18 nalaza i mišljenja. Vještak je naveo; na dan 01.02.2009. godine obaveza tužioca po kreditu je iznosila 211,27 CHF odnosno 277,86 KM. Na dan 01.02.2009. godine tužilac je uplatio 226,02 CHF odnosno 289,68 KM. Razlika između uplate tužioca i obaveze po anuitetu primjenom promjenljive kamatne stope iz člana 3. Ugovora o kreditu se dobije tako što se od uplate tužioca koja je bila u iznosu od 289,68 KM oduzme obaveza tužioca na taj dan koja je iznosila 277,86 KM i dobije se razlika po osnovu Libora u iznosu od 11,82 KM. Na dan 01.07.2011. godine, obaveza tužioca primjenom promjenljive kamatne stope iz člana 3 Ugovora o kreditu je iznosila 894,93 CHF, odnosno 1.450,02 KM. Uplata tužioca na dan 01.07.2010. godine, obaveza tužioca primjenom promjenljive kamatne stope iz člana 3 Ugovora o kreditu je iznosila 205,70 CHF, odnosno 302,88 KM. Uplata tužioca na dan 01.07.2010. godine, prema anuitetnom planu banke i prema evidencijama tužene je iznosila 226,02 CHF odnosno 332,80 KM. Kada od iznosa uplate tužioca koja je iznosila 332,80 KM oduzmemo iznos obaveze po anuitetu koji je iznosio 302,88 KM, dobijemo razliku po osnovu Libora u iznosu 29,92 KM.

Iz dokaza izveden od strane tužene i to mjesečnog anuiteta od 01.04.2012. godine, vidljivo je da je tužena izvršila smanjenja kamatne stope u skladu sa kretanjem Libora. Međutim, navedeni dokaz nije od značaja za odluku u predmetnoj pravnoj stvari iz razloga što zbog neusklađivanja prethodnog perioda i iznosa glavnice koji je na taj način ostao na dan 01.04.2012. godine, ni to usklađivanje nije dovelo do izjednačavanja anuiteta koje je tužilac plaćao sa anuitetima koje je trebao plaćati da je usklađivanje vršeno od 2009. godine i dalje, a što je vještak detaljno obrazložio na strani 3 raspravnog zapisnika od 30.11.2018. godine.

Sud je prihvatio nalaz i mišljenje vještaka ekonomske struke, koji je urađen na osnovu dokaza u spisu, knjigovodstvene dokumentacije tužene, urađen prema pravilima struke, a na koji nalaz i mišljenje nije bilo primjedbi stranaka u postupku.

Prema nalazu i mišljenju vještaka ekonomske struke, a kod činjenice da tužena nije usklađivala kamatnu stopu u skladu sa tržišnom vrijednošću Libora kao što se kretao u spornom periodu, to je po tom osnovu tužilac više uplatio iznosa od 2.147,68 KM, koji iznos sa zakonskom zateznom kamatom, od strane vještaka ekonomske struke prikazana na strani 19. nalaza i mišljenja.

Iz utvrđenog stanja činjenica proizlazi da je tužena u vršenju svojih povjerilačkih prava na naplatu ugovorne kamate pogrešno tumačila odredbu člana 112 Ugovora tako što je kamatnu stopu u određenim periodima otplate kredita uvećavala povećanjem fiksne stope od 4,50% godišnje, to je njeno postupanje suprotno sa članom 3. i 12. Ugovora, te članom 262 stav 1 ZOO u vezi sa članom 1065 i 1066 ZOO kojom je propisano da je povjerilac u obaveznom odnosu ovlašten od dužnika da zahtjeva ispunjenje obaveze savjesno u svemu kako ona glasi.

Prema navedenim odredbama Ugovora tužena nije bila ovlaštena da povećava niti da naplaćuje ugovornu fiksnu kamatu veću od 4,50% godišnje ni onda kada je to uvećanje posljedica smanjenja promjenljivog dijela kamatne stope vezanog za Libor fiksiranog na dan 31.12. za naredni dvanaestomjesečni period otplate kredita.

Neosnovano tužena ukazuje da tužilac u smislu člana 211. istog Zakona nema pravo da zahtjeva vraćanje onog što je isplatio, iz razloga što prilikom plaćanja anuiteta nije zadržao pravo da traži vraćanje isplaćenog, niti je plaćao da bi izbjegao prinudu. Ovo iz razloga što je tužena finansijska organizacija koja se u okviru svoje djelatnosti bavi davanjem kredita građanima uz naknadu, pa je bila dužna da prilikom izmjena stope ugovorne kamate postupa u skladu sa ugovorom o kreditu i to da postupa u skladu sa "pažnjom dobrog privrednika".

Sa stanovišta suda, u konkretnom slučaju se radi o institutu sticanja bez osnova koje reguliše odredba člana 210. ZOO, jer da bi postojalo sticanje bez osnova, odnosno da bi nastala obaveza vraćanja onoga što je bez osnova pribavljeno, potrebno je da budu ispunjeni određeni uslovi. To su prije svega dvije pretpostavke, prva da je došlo do uvećanja imovine jednog i umanjenja imovine drugog lica, da nema pravnog osnova u prelazu te imovine i bitni elementi ove pravne ustanove su umanjenje imovine na jednoj strani, uvećanje imovine na drugoj strani i odsustvo osnova.

U konkretnom slučaju, došlo je do uvećanja imovine tužene i umanjenja imovine tužioca, a pravni osnov u prelazu te imovine nije postojao, jer tužena nije poštovala ugovorenu kamatu iz odredbe člana 11. ugovora gdje se iznos mjesečnih anuiteta vezao za kretanja Libora.

Na ovaj način iskazane vrijednosti Libora, za period od 01.02.2009. godine do 28.10.2018. godine (dan izrade nalaza), tužilac je uplatio više nego što je predviđeno odredbom člana 2 ugovora o kreditu u iznosu od 1.420,00 CHF odnosno 2.147,68 KM. Ovim postupanjem, a koje je suprotno odredbi člana 2. i člana 11 ugovora o nenamjenskom kreditu koji su zaključile stranke, utvrđeni novčani iznos kao dio imovine tužioca prešao je u imovinu banke (tužene), a taj prelaz nije imao osnov u predmetnom ugovoru da je osnovan tužbeni zahtjev za isplatu iznosa 2.147,68 KM u smislu odredbe člana 210 ZOO.

Tužilac je vršio plaćanje onog što ne duguje, da bi izbjegao prinudu (prinudno izvršenje i posljedice koje ono povlači), pa postoji osnov za primjenu instituta neosnovanog bogaćenja.

(sudska praksa: Vrhovni sud Republike Srpske broj 71 0 P.... Rev, 30.05.2017. godine).

Tužena je znala i morala znati za promjenu Libora, a za koji je prema ugovoru vezana promjena kamatne stope, pa se smatra nesavjesnim sticaocem u smislu člana 214 ZOO, pa na stečeno bez osnova tužena duguje zateznu kamatu od dana sticanja do isplate.

Zakonska zatezna kamata na glavno potraživanje je obračuna u nalazu i mišljenu vještaka ekonomske struke zaključno sa danom izrade nalaza 28.10.2018. godine, pa je pravilnom primjenom materijalnog prava – odredbe člana 214 ZOO, člana 277 stav 1 i člana 278 stav 1 istog zakona, tužiocu dosuđena zakonska zatezna kamata u kapitaliziranom iznosu od 2.147,68 KM.

Dalje, tužilac je tužbenim zahtjevom tražio iznos od 606,61 KM, na ime neosnovanog obračuna i naplate troškova obrade kredita. Sud cijeni, navedeni zahtjev tužioca osnovan.

Naime, kod utvrđene činjenice u postupku da je članom 5. Ugovora o nenamjenskom kreditu broj... od 27.07.2007. godine, zaključenom između tužioca (kao korisnika kredita) i tužene (kao davaoca kredita), određeno da se korisniku kredita prilikom potpisivanja ugovora obračunavaju i naplaćuju jednokratno troškovi obrade kredita po stopi od 2% od iznosa kredita.

Prema nalazu vještaka, kao i usmenom izlaganju nalaza i mišljenja na raspravni zapisnik glavne rasprave od 30.11.2018. godine (strana 3), vještak se izjasnila da ugovorom o nenamjenskom kreditu broj... od 27.07.2007. godine, nije definisano na šta se troškovi obrade odnose, definisana je samo stopa od 2% koja je naplaćena u iznosu 606,61 KM.

Navedeni iznos na ime troškova obrade kredita plaćen je na dan povlačenja sredstava kredita, i kod utvrđene činjenice u postupku da naknada za obradu kredita ne izražava direktne troškove, tuženi nije dokazao koji su to troškovi, već da je ona ugovorena obaveza (kao stvar bankarske prakse) i kao takva nema ekonomsku opravdanost. Sporna naknada za obradu kredita ne izražava direktno troškove kredita, već da se kod svakog kredita radi o tome da banka stavlja na raspolaganje korisniku kredita određeni novčani iznos i za takvo korišćenje kreditnih usluga

naplaćuje kamatu po ugovorenoj kamatnoj stopi, i da ta kamata, u svojoj osnovi sadrži operativne troškove banke, zbog čega je bez ekonomske opravdanosti da banka od korisnika kredita naplaćuje i dodatne usluge u smislu naplate zasebne jednokratne naknade za odobrenje kredita, u kojem slučaju je tužena postupila nesavjesno i u suprotnosti sa načelima obligacionih odnosa.

Naime, prema odredbi člana 12. Zakona o obligacionim odnosima, u zasnivanju obligacionih odnosa i ostvarivanju prava i obaveza iz tih odnosa, strane su dužne da se pridržavaju načela savjesnosti i poštenja, dok prema odredbi člana 15. stav 1. istog zakona, u zasnivanju dvostranih ugovora stranke polaze od načela jednake vrijednosti uzajamnih davanja.

Načelo savjesnosti i poštenja generalno znači da su učesnici obligacionih odnosa dužni međusobno postupati obzirno uvažavajući interese obe strane, pri tome vodeći računa o smislu i svrsi obligacionog odnosa, dok načelo jednake vrijednosti uzajamnih davanja (načelo ekvivalentnosti) generalno znači nastojanje učesnika obligacionih odnosa, naročito kod dvostrano obaveznih ugovora, da svaki učesnik tj. svaka strana za korist koju prema ugovoru dobije, treba drugoj strani dati jednaku protivvrijednost, što znači da se ovo načelo zasniva na vrijednosnom odnosu jednakosti međusobnih radnji saugovarača.

U konkretnom slučaju, to znači da je tužena koja je odobrila tužiocu (kao tražiocu kredita) dugoročni kredit sa anuitetnom otplatom u iznosu od 25.490,00 CHF odnosno protivvrijednosti 29.996,45 KM, te sa tužiocem (kao korisnikom kredita) na taj iznos zaključila ugovor o dugoročnom nenamjenskom kreditu, odobrila navedeni iznos, je bila u obavezi “staviti na raspolaganje” odobreni iznos kredita a ne isti umanjiti na način da mu odobreni kredit isplati umanjen za iznos od 2% od navedenog kredita odnosno umanjen za iznos od 606,61 KM (iznos naknade za obradu kredita) i na taj način uzrokovati neravnotežu u pravnima i obavezama ugovornih strana na štetu tužioca.

Vještak je u tabeli 6. strana 9. pismenog nalaza i mišljenja, navela da su troškovi obrade kredita iskazani u CHF i iznose 509,80 odnosno troškovi obrade u KM po srednjem kursu CB BiH iznose 606,61 KM, što je takođe utvrđeno uvidom u anuitetni plan kolona 8. pod naslovom “druge uplate”, red 1. utvrđeno da je 31.07.2017. godine, kada je tužilac plasirao tuženom kredit u iznosu 25.490,00 CHF, odmah na ime troškova obrade umanjio odobreni kredit za iznos 509,80 CHF odnosno 606,61 KM.

Zakonska zatezna kamata na glavno potraživanje iznosa 606,61 KM, je obračuna u nalazu i mišljenu vještaka ekonomske struke zaključno sa danom izrade nalaza 28.10.2018. godine, pa je pravilnom primjenom materijalnog prava – odredbe člana 214 ZOO, člana 277 stav 1 i člana 278 stav 1 istog zakona, tužiocu dosuđena zakonska zatezna kamata u kapitaliziranom iznosu od 606,61KM za period od 1.9.2007.godine do 28.10. 2018 godine.

Tužena svojim izlaganjem nije dovela u pitanje nalaz i mišljenje vještaka R. B., tj. nije dokazala tvrdnju da je imala pomenute troškove obrade kreditnog zahtjeva.

Tužena u toku postupka nije pružila niti jedan dokaz na okolnosti da je zaista imala administrativne troškove obrade kredita, troškove osoblja i slično, čime je ustvari odredbom člana 5. Ugovora o nenamjenskom kreditu broj... od 27.07.2007. godine, sebi stavila na slobodu da odredi visinu naknade obrade kredita, bez da je tužiocu (kao korisniku kredita) dala mogućnost obrazloženja na šta se konkretno ta naknada (odnosno troškovi nastali u vezi sa njom) odnosi, niti je (obzirom da se radi o unaprijed pripremljenom ugovoru) tužiocu dala mogućnost da o istoj pojedinačno pregovara.

Umjesto toga, vodeći računa isključivo samo o svom interesu i iskorištavajući činjenicu da nema propisa koji joj takvo što zabranjuje, tužena je tužiocu nametnula ugovornu odredbu koja ga stavlja u neravnopravan položaj, odnosno nametnula odredbu koja prouzrokuje neravnotežu u pravima i obavezama ugovornih strana na štetu tužioca, što je suprotno načelu savjesnosti i poštenja.

(Stav sudske prakse u vezi troškova obrade kredita;...).

Sud cijeni, nije osnovan tužbeni zahtjev tužioca kojim traži da sud obaveže tuženu da po osnovu navednog nenamjenskog kredita na ime neosnovanog bogaćenja isplati, iznos od 11.134,64 KM na ime ukupno obračunatog i naplaćenog kredita po osnovu kursne razlike, u periodu od 1.9.2007. do 28.10.2018. godine, kao dana izrade nalaza i mišljenja vještaka, te iznos od 7.319,68 KM kao iznos obračunate i dospjele zatezne kamate za više obračunat i naplaćen kredit po osnovu kursne razlike na dan 28.10.2018. godine, kao i zakonsku zateznu kamatu na iznos od 11.134,64 KM računajući istu od 28.10.2018. godine pa do isplate.

Ovo iz razloga, što je čl. 5. Zakona o deviznom poslovanju (Službeni glasnik Republike Srpske br. 96/03, 123/06 i 92/09, u daljem tekstu: ZODP) propisano da je dozvoljeno ugovoranje u devizama u Republici Srpskoj, s tim što se plaćanje i naplaćivanje vrši u konvertibilnim markama, zbog čega su pravno valjani čl. 2. predmetnog ugovora o kreditu kojim je regulisano da se tužiocu J. N. odobrava kredit u iznosu od 25.490,00 “CHF” što na dan 27.07. 2007 godine, odobrenja kredita iznosi 29.996,45 KM, kao i čl. 2. ovog ugovora koji reguliše da utvrđena mjesečna rata kredita od 226,06CHF obračunava u “CHF”, a naplaćuje u KM obračunatih po srednjem kursu tužene na dan uplate rate kredita.

Ove odredbe ugovora su u skladu sa čl. 19. ZDPRS, jer je predmetni kredit tužiocu isplaćen u KM prema čl. 2. Ugovora, a tuženoj se ovaj kredit otplaćuje u KM prema čl. 2. Ugovora, tako da ako se pravilno tumači odredba čl. 19. ZDPRS koja zabranjuje rezidentu Republike Srpske isplatu i otplatu kredita u devizama, osim ako je pravno lice i preduzetnik za plaćanje uvoza robe i usluga iz inostranstva, i ista dovede u vezu sa opštom odredbom čl. 5. ZDPRS kojom je dozvoljeno ugovoranje u devizama ukoliko se plaćanje i naplaćivanje vrši u KM, to prema mišljenju ovog suda tužena ima pravo da u smislu odredbe čl. 17. st. 1. i čl. 1065. ZOO naplaćuje kredit od tužioca kako je ugovoreno čl. 2. ugovora, shodno čemu tužilac nema pravo da zahtjeva da se kredit otplaćuje u KM prema kursu CHF/KM na dan plasmana kredita, pogotovo što tužena i da je postupila suprotno ovim zakonskim odredbama ima pravo i prema “lex generali” odredbi čl. 395. ZOO da zahtjeva ispunjenje otplate kredita u domaćem novcu prema kursu koji je važio u trenutku ispunjenja obaveze, tj. na dan uplate svakog mjesečnog anuiteta kredita.

Takođe u ovom dijelu tužbenog zahtjeva sud cijeni, da je ovaj aranžman podrazumijevao veći rizik za tužioca, ali je tužilac na taj rizik svojom voljom pristao. Banka je preuzela obaveze na deviznom tržištu novca, te se u skladu sa bankarskim propisima zaštitila od deviznog rizika valutnom klauzulom, a zauzvrat je klijentima, tužiocu, ponudila povoljnije ostale uslove – manju kamatnu stopu u odnosu na ostale kredite dostupne na tržištu

Iz svih navednih razloga odlučeno je kao u izreci presude.

Tužilac je postavio opredijeljen zahtjev na ime troškova postupka.

Odluka o troškovima parničnog postupka je donesena uz primjenu odredbe člana 386. i 387. ZPP. Osnov za određivanje troškova zastupanja je vrijednost predmeta spora je 10.000,00KM, uz primjenu Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata (“Službeni glasnik Republike Srpske” br. 68/05). Tužioca je zastupao advokat koji je ispostavio troškovnik na ročištu za glavnu raspravu dana 30.11.2018. godine, shodno Tar. br. 2, alineja 1., Tar. br. 9, Tar. br. 10. i Tar.br. 12., prema radnjama koje su bile nužne i potrebne za vođenje parnice, i to tužitelju kojeg je zastupao punomoćnik iz reda advokata pripada: za sastav tužbe iznos od 160 bodova x 2 KM = 320,00 KM (tarifni broj 2), zastupanje na održanim ročištima dana 27.08.2018. godine i dana 30.11.2018. godine iznos od po 320,00 KM, što ukupno iznosi 960,00 KM, sve uvećano za 25% paušalne nagrade u iznosu 240,00 KM (tarifni broj 12), nagrada za vrijeme 2 sata x 30 bodova x 2,00 KM = 120,00KM, što ukupno iznos 1.320,00 KM, sve uvećano za PDV 17% tj. iznos od 224,40 KM, tj. ukupno 1.544,40 KM, kao i troškovi takse na tužbu u iznosu 200,00 KM, takse na presudu u iznosu 200,00 KM, te na ime predujma za vještačenje iznos od 300,00 KM, što ukupno na ime troškova postupka iznosi 2.244,40 KM (tražen iznos od 2.852,80 KM).

Tuženom kojeg je zastupao punomoćnik iz reda advokata pripadaju troškovi i to: zastupanje na održanim ročištima dana 27.08.2018. godine i dana 30.11.2018. godine u iznosu od po 320,00 KM (160 bodova x 2,00 KM) odnosno ukupno 640,00 KM, uvećano za 25% paušalne nagrade u iznosu 160,00 KM (tarifni broj 12), nagrada za vrijeme 2 sata x 30 bodova x 2,00 KM = 120,00KM, što ukupno iznos 920,00 KM, sve uvećano za PDV 17% tj. iznos od 156,40 KM, odnosno ukupno na ime troškova postupka tuženom pripada iznos od 1.076,40 KM (tražen iznos od 2.077,00 KM).

Tužilac i tuženi nemaju pravo na ime traženih troškova, zastupanje na neodržanim ročištima dana 12.06.2018. godine i dana 13.11.2018. godine, iznos od po 160,00 KM, dva sata odsustva iz kancelarije za navedena ročišta. Ovo sa razloga navedena ročišta su odgođena zbog opravdane odsutnosti sudije i neblagovremenog dostavljanja nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke, u skladu sa odredbom čl. 156 ZPP.

S obzirom da je tužilac uspio u ovoj parnici 19,83% (traženo 13.888,93 KM, dosuđeno 2.754,29 KM), uspjeh tuženog u parnici je 80,17%. To znači da tužilac ima pravo na naknadu svojih troškova parničnog postupka srazmjerno svom uspjehu u parnici, a tuženi pravo na naknadu troškova postupka srazmjerno svom uspjehu u parnici.

Troškovi tužioca iznose 445,06 KM (2.244,40 KM x 19,83%), a troškovi tuženog iznose 863,95 KM (1.076,40 KM x 80,17%)

Kada se tako dobijeni iznosi prebiju, pozitivna razlika u korist tuženog iznosi 418,89 KM (863,95 KM – 445,06 KM) zbog čega je tužilac u obavezi da tuženom naknadi navedeni iznos.

S obzirom da se radi o djelimičnom uspjehu u parnici, primjenjuje se pravilo prebijanja troškova postupka po principu “procesne ekonomije”.

(Presuda Osnovnog suda u Banjoj Luci, 71 0 P 211421 15 P od 28.12.2018. godine)

USKLAĐIVANJE POSLOVANJA, ORGANIZACIJE I AKATA MIKROKREDITNIH ORGANIZACIJA

Član 51 Zakona o mikrokreditnim organizacijama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 64/06) članom 3 stav 1 Odluke o uslovima i postupku izdavanja dozvole za obavljanje djelatnosti mikrokreditiranja mikrokreditnim organizacijama, organizacionim dijelovima mikrokreditnih organizacija iz Federacije BiH, Distrikta Brčko i stranim mikrokreditnim organizacijama u RS

Mikrokreditne organizacije i predstavništva mikrokreditnih organizacija iz Federacije BiH i Distrikta Brčko u Republici Srpskoj koje su osnovane u skladu sa Zakonom o mikrokreditnim organizacijama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 19/01) ako ne usklade svoje poslovanje, organizaciju i akte sa odredbama Zakona o mikrokreditnim organizacijama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 64/06) najkasnije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona prestaju sa radom i brišu se iz javnih registara koje vode nadležni organi.

Iz obrazloženja:

Tačkom 1 dispozitiva rješenja utvrđuje se da Mikrokreditna organizacija „P.“ sa sjedištem u B.L. Ul. V.M. br. 1 upisana u registar Osnovnog suda u B.L. 18.6.2002. godine rješenjem broj U/I-1587/02 nije uskladila svoje poslovanje, organizaciju i akte s odredbama Zakona o mikrokreditnim organizacijama; Tačkom 2 utvrđuje se da Mikrokreditna organizacija „P.“ B.L. prestaje sa radom osmi dan od dana objavljivanja rješenja u „Službenom glasniku Republike Srpske“; Tačkom 3 utvrđuje se da se od osmog dana od objavljivanja rješenja u „Službenom glasniku Republike Srpske“ Mikrokreditnoj organizaciji „P.“ B.L. zabranjuje obavljanje bilo koje mikrokreditne djelatnosti iz člana 16 Zakona o mikrokreditnim organizacijama i da je ista dužna okončati postojeće ugovore,

isplatiti svoje obaveze i likvidirati aktivu; Tačkom 4 određeno je da će Osnovni sud u B.L. izvršiti brisanje Mikrokreditne organizacije „P.“ B.L iz sudskog registra kao i da će se izvršiti brisanje iz drugih javnih registara kod kojih je ista upisana po pravnosnažnosti ovog rješenja na zahtjev Agencije za bankarstvo po službenoj dužnosti; i Tačkom 5 određeno je da je rješenje konačno u upravnom postupku.

Tužilac tužbom osporava doneseni akt iz svih zakonskih razloga.

Sud je odbio tužbu kao neosnovanu nalazeći da je osporeni akt donesen uz pravilnu primjenu materijalnog prava i pravila postupka.

Iz podataka spisa proizilazi da je rješenjem Ministarstva finansija RS br. „04-3224/06“ od 31.05.2002. godine dato odobrenje za osnivanje Mikrokreditne organizacije „P.“ B.L. sa sjedištem u B.L, u ulici V.M. broj 1 i da je ista upisana u registar Osnovnog suda u B.L. 18.06.2002. godine rješenjem broj U/I-1587/02. Članom 51 Zakona o mikrokreditnim organizacijama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 64/06 u daljem tekstu: ZMO), koji zakon je stupio na snagu 15.7.2006. godine, a čija je primjena odložena do 16.01.2007. godine, propisana je obaveza mikrokreditnih organizacija i predstavništava mikrokreditnih organizacija iz Federacije BiH i Distrikta Brčko u Republici Srpskoj koje su osnovane u skladu sa Zakonom o mikrokreditnim organizacijama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 19/01) da usklade svoje poslovanje, organizaciju i akte sa odredbama ovog zakona najkasnije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, a stavom 2 ovog člana određeno je da mikrokreditne organizacije i predstavništva mikrokreditnih organizacija iz Federacije BiH i Distrikta Brčko u Republici Srpskoj koje svoje poslovanje, organizaciju i akte ne usklade sa odredbama ovog zakona u roku iz stava 1 ovog člana prestaju sa radom i brišu se iz javnih registara koje vode nadležni organi. Prema citiranoj odredbi mikrokreditne organizacije su bile dužne najkasnije do 15.7.2007. godine podnijeti zahtjev tuženoj i uskladiti svoje poslovanje, organizaciju i akte sa ZMO. Iz sadržine spisa proizilazi da je tužilac 10.7.2007. godine podnio tuženoj zahtjev za usklađivanje poslovanja, organizacije i akata u skladu sa obavezom iz člana 51 i članom 7 stav 2 ZMO te članom 3 stav 1 Odluke o uslovima i postupku izdavanja dozvole za obavljanje djelatnosti mikrokreditiranja – mikrokreditnim organizacijama, organizacionim dijelovima mikrokreditnih organizacija iz Federacije BiH, Distrikta Brčko i stranim mikrokreditnim organizacijama u RS, („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 3/07 – u daljem tekstu: Odluka). Uz zahtjev priloženo je ovlašćenje o imenovanju lica koje će sa tuženom sarađivati u postupku razmatranja zahtjeva; ovjeren ugovor o osnivanju Mikrokreditne organizacije „P“; nacrt Statuta; podaci o članovima uprave; popis osnivača fondacije i visine uloga sa finansijskim izvještajem za 2006. godinu; izjava o osnivačkom kapitalu; dokaz o izvršenoj uplati minimalnog novčanog iznosa osnivačkog kapitala; podaci o poslovnom prostoru, tehničkoj i kadrovskoj osposobljenosti za obavljanje poslova; ugovor o zakupu poslovnog prostora i rješenje opštinskog organa o ispunjavanju uslova za obavljanje poslova. Tužena je aktom od 18.10.2007. godine zatražila od tužioca dopunu zahtjeva navodeći da je potrebno da dostavi finansijski izvještaj sa 30.06.2007. godine i 30.09.2007. godine sa mišljenjem nezavisnog revizora uz upozorenje da ukoliko u ostavljenom roku ne dostavi traženu dokumentaciju da će biti odlučeno prema stanju spisa. Pošto tužilac nije postupio po nalogu tužene to je donesen zaključak broj 03-773-5/2007 od 05.02.2008. godine kojim je odbačen zahtjev tužioca kao neuredan. Navedeni zaključak je, kako to proizilazi iz izvoda dostavne knjige pošte Banjaluka, tužilac zaprimio 7.2.2008. godine. Da je navedeni zaključak dostavljen tužiocu preporučenom pošiljkom broj 2711 proizilazi iz dopisa Preduzeća za poštanski saobraćaj RS AD Banjaluka upućenog tuženoj 21.04.2009. godine iz kojeg slijedi da je jedno isto lice preuzimalo pošiljke za sva tri pravna subjekta „MKO P.“, „P“ i „P.I.“. Iz navedenog, kao i potvrde (kojim je odbačen zahtjev tužioca) iz dostavne knjige pošte o prijemu zaključka, proizilazi da je zaključak zaprimilo ovlašćeno lice za prijem pismena. Ukoliko je kod tužioca došlo do promjene ovlašćenog lica za prijem pismena onda je tužilac bio u obavezi da tu promjenu prijavi preduzeću za poštanski saobraćaj, s obzirom da je evidentno da je za prijem pošte za sva tri pravna lica bilo ovlašćeno jedno lice koje je i zaprimilo predmetni zaključak. Pošto je navedeni zaključak dostavljen

tužiocu i zaprimljen od strane navedenog ovlašćenog lica 7.2.2008. godine to je tužena pravilno konstatovala pravnosnažnost navedenog zaključka. Stoga ne stoje prigovori tužioca da mu navedeni zaključak nije dostavljen, odnosno da on nije zaprimio zaključak kojim je odbačen zahtjev za izdavanje odobrenja za rad kao neuredan.

S obzirom da je tužilac propustio zakonski rok za usklađivanje poslovanja, organizacije i akata jer je zaključkom odbačen njegov zahtjev kao neuredan to je tužena saglasno članu 51 stav 2 ZMO pokrenula postupak po službenoj dužnosti utvrđivanja prestanka obavljanja djelatnosti. U postupku koji je prethodio donošenju osporenog akta utvrđeno je da tužilac nije dostavio traženi finansijski izvještaj za period poslovanja 30.06.2007. i 30.09.2007. godine sa mišljenjem nezavisnog revizora pa je tužena pravilno odlučila na način bliže određen u dispozitivu osporenog akta. U skladu sa uputama iz presude ovog suda 11 0 U 000 776 08 U od 18.03.2009. godine tužena je pravilno utvrdila da tužilac nije uskladio svoje poslovanje, organizaciju i akte sa odredbama ZMO čime je utvrdila i prestanak rada tužioca kao mikro kreditne organizacije. Dostavljanje finansijskog izvještaja za period 30.06.2007. i 30.09.2007. godine bio je potreban tuženoj kako bi utvrdila ispunjavanje uslova za dalje obavljanje djelatnosti tužioca kao mikro kreditne organizacije, odnosno kako bi utvrdila da li tužilac raspolaže sa kapitalom u vrijednosti od 50.000,00 KM koliko je iznosio osnivački kapital, a shodno članu 37 stav 1 ZMO. Ne stoji tvrdnja tužioca da tužena nije mogla tražiti dostavljanje navedenog finansijskog izvještaja jer je u članu 19 stav 1 Odluke propisano da tužena može tražiti dopunu zahtjeva kada podnosilac uz zahtjev nije dostavio sva potrebna dokumenta, a dostavljanje tražene dokumentacije je potrebno radi odlučivanja o zahtjevu podnosioca. Jednako tako nisu osnovani navodi tužbe da je osporeni akt donesen uz pogrešnu primjenu materijalnog prava. Tužena je pravilno odlučila da tužilac prestaje sa radom osmi dan od dana objavljivanja u „Službenom glasniku“ pravosnažnog rješenja, kojim je utvrđeno da nije ispunio uslove za dalje obavljanje djelatnosti u skladu sa članom 51 i 37 ZMO, pa je tužbu valjalo odbiti kao neosnovanu na osnovu ovlašćenja iz člana 31 stav 1 i 2 ZUS-a.

(Okružni sud u Banjoj Luci, broj 11 0 U 00 1445 09 U od 24.09.2009)

P R E S U D U

Revizija tužiteljice se usvaja, presuda Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 89 1 P 000009 09 Gž od 01.04.2009. godine preinačava i sudi:

Žalba tužiteljica se usvaja, preinčava se presuda Osnovnog suda u Sokocu – Odjeljenje u Istočnom Sarajevu, broj 89 1 P 000009 07 P od 19.08.2008. godine i tuženi obavezuju da tužiteljica solidarno isplate iznos od 19.146,02 KM sa zakonskom zateznom kamatom računajući istu od 08.11.2007. godine do konačne isplate, uz naknadu troškova postupka u iznosu od 1.000,00 KM.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Sokocu – Odjeljenje u Istočnom Sarajevu broj 89 1 P 000009 07 P od 19.08.2008. godine odbijen je tužbeni zahtjev tužiteljice kojim je traženo da se tuženi solidarno obavežu da isplate iznos od 19.146,02 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe do konačne isplate.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 89 1 P 000009 09 Gž od 01.04.2009. godine žalba tužiteljice je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Tužiteljica revizijom pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka, zbog pogrešne primjene materijalnog prava i zbog prekoračenja tužbenog zahtjeva, sa prijedlogom da se revizija uvaži, pobijana odluka preinači i tužbeni zahtjev usvoji ili da se ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno odlučivanje.

Tuženi Z. J., u odgovoru na reviziju, predlaže da se revizija odbije. Revizija je osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužiteljice za isplatu iznosa od 19.146,02 KM sa zakonskom zateznom kamatom, po osnovu ugovora o jemstvu zaključenog sa tuženim.

U bitnome se činjenično utvrđenje prvostepenog suda sastoji u sljedećem: da je tužiteljica, kao davalac, sa M. T. iz P., kao korisnikom (u daljem tekstu glavni dužnik) 03.06.2005. godine zaključila Ugovor o dugoročnom nenamjenskom kreditu broj 2830075491 kojim mu je odobrila novčana sredstva u iznosu od 20.000,00 KM, na rok od 60 mjeseci i mjesečnim anuitetom od 429,78 KM; da je korisnik kredita kao instrumente obezbjeđenja priložio administrativnu zabranu na svoju plaću, bjanko mjenicu i ugovor o jemstvu, s tim da se korisnik kredita saglasio da tužiteljica može u slučaju neizvršenja obaveze po ugovoru tražiti naplatu iz njegove cjelokupne pokretne i nepokretne imovine; da je korisnik kredita ovlastio tužiteljicu da može dospjele i nepodmirene tražbine naplatiti kompenzacijom iz KM sredstava korisnika na svim njegovim računima kod tužiteljice, kao i da realizovani devizni priliv preko tužiteljice rasporedi u KM bez isplate na račun korisnika, sve bez saglasnosti korisnika, i koristi za namirenje dospjelih obaveza; da je tužiteljica sa svakim od tuženih 03.06.2005. godine zaključila Ugovor o jemstvu vezano za kredit dat glavnom dužniku, kojim su se tuženi, kao supsidijarni jemci, obavezali da u cijelosti preuzmu obavezu vraćanja kredita ako to ne bude činio glavni dužnik, pod uslovima i na način kako se on obavezao; da je ugovorom o jemstvu ugovoreno da se tužiteljica ne mora prethodno pismeno obratiti glavnom dužniku za vraćanje odobrenih sredstava, ako je očigledno da se iz njegovih sredstava ne može ostvariti ispunjenje njegove obaveze; da je tužiteljica uputila tuženim 23.04.2007. godine posljednju pismenu opomenu pred tužbu radi vraćanja kredita u iznosu od 19.146,02 KM; da je glavni dužnik trebao vratiti kredit do 03.08.2010. godine i da je uredno vraćao mjesečne anuitete kredita sve do 18.11.2005. godine, kada je smrtno stradao; da tuženi nakon smrti glavnog dužnika nisu vršili uplaćivanje dospjelih anuiteta niti kontaktirali tužiteljicu i da je tužba podnesena 08.11.2007. godine.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud primjenom odredbi člana 1004. stav 2. i cl. 1008. Zakona o obligacionim odnosima („Sluzbeni list SFRJ”, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik RS”, broj 17/93 do 74/04 -u daljem tekstu ZOO), odbija tužbeni zahtjev.

Po shvatanju prvostepenog suda, tuženi, kao supsidijarni jemci, imaju obavezu vraćanja kredita samo na način i pod uslovima kako je to trebao činiti glavni dužnik, tako da tužiteljica ne može od njih zahtjevati vraćanje cjelokupnog iznosa kredita, posebno jer rok za vraćanje kredita nije bio istekao do momenta podnošenja tužbe.

Pored toga, prvostepeni sud nalazi da tužiteljica nije dokazala da dugovana sredstva nije mogla naplatiti iz imovine glavnog dužnika.

Drugostepeni sud u cijelosti prihvata činjenična utvrdjenja i pravne zaključke prvostepenog suda iz kog razloga odbija žalbu tužiteljice i potvrđuje prvostepenu presudu.

Drugostepeni sud nalazi da ugovorom o kreditu i ugovorom o jemstvu, nije ugovorena obaveza tuženih, kao jemaca, na vraćanje cjelokupnog iznosa kredita odjednom, u slučaju da od korisnika kredita dođe do kašnjenja u uplati anuiteta kredita.

Drugostepena odluka je donesena uz pogrešnu primjenu materijalnog prava.

Između stranaka nije sporno, da je glavni dužnik, umrli M. T., sa tužiteljicom zaključio ugovor o kreditu, kao sto se tokom postupka nije osporavao odobreni iznos kredita, niti su tuženi osporavali visinu utuženog potraživanja.

Tuženi SU, prema ugovoru, supsidijarni jemci koji imaju obavezu vraćanja kredita, ako to ne učini glavni dužnik, pod uslovima i na način kako je to on trebao činiti na osnovu ugovora o kreditu.

Ugovor o jemstvu je akcesorne prirode, što znaci da obaveza jemaca na vraćanje kredita dolazi u obzir onda kada povjerilac ne može namiriti svoje potraživanje od glavnog dužnika.

Prema odredbi člana 1004. stav 1. ZOO od jemca se može zahtijevati ispunjenje obaveze tek nakon što je glavni dužnik ne ispuni u roku određenom u pismenom pozivu, čime jemci imaju status supsidijarnih jemaca, koji solidarno odgovaraju (član 1005. ZOO).

U konkretnom slučaju, glavni dužnik je ubijen 18.11.2005. godine i nakon toga, što nije ni sporno između stranaka, do upućivanja posljednje pismene opomene jemcima za vraćanje kredita (23.04.2007. godine), odnosno do podnošenja tužbe (08.11.2007. godine), dakle, za vrijeme od dvije godine, nije vršena uplata ni jednog od dospjelih anuiteta.

Obaveza jemaca da vrate kredit nastala je onog momenta kada je postalo očigledno da glavni dužnik neće ispuniti obavezu vraćanja kredita, a da pozivanje da to učini nije bilo svrsishodno, jer je preminuo. Momentom smrti glavnog dužnika, po ugovoru o jemstvu, tuženi kao jemci su imali obavezu da vrate kredit, na način i pod uslovima koje je ugovorio glavni dužnik.

Saglasno odredbi člana 1067. stav 2. zoo banka može otkazati ugovor o kreditu i prije isteka ugovorenog roka, između ostalog, i u slučaju smrti korisnika kredita, ako zbog toga dolazi u bitno nepovoljniji položaj.

Imajući prednje u vidu, očigledno je da tuženi kao jemci nisu, i pored pismene opomene, pristupili vraćanju mjesečnih anuiteta kredita, i to kroz duži vremenski period, oko dvije godine, niti su pokazivali namjeru da to čine jer nisu sa tužiteljicom ostvarivali kontakt kako bi se informisali o daljim postupcima u vezi ispunjenja ugovorne obaveze. Tužiteljica je na ovaj način, u odnosu na mogućnost da joj budu vraćena odobrena kreditna sredstva, došla u znatno nepovoljniji položaj nego što je bila za života glavnog dužnika, koji je uredno ubacivao dospjele anuitete.

Ugovorom o kreditu sa glavnim dužnikom i Ugovorom o jemstvu sa tuženima, nije ugovoreno da tužiteljica prethodno mora iscrpiti sva sredstva koja ima na raspolaganju u pokušaju naplate kredita od glavnog dužnika, pa da tek nakon toga stiče pravo da pozove jemce na obavezu plaćanja.

Tužiteljici je u predmetnom ugovoru ugovorila, da svoje potraživanje može naplatiti iz pokretne i nepokretne imovine glavnog dužnika, odnosno iz njegovih novčanih sredstava koji se nalaze na računima tužiteljice, ali to nije uslov koji se mora ispuniti da bi se naplata zahtjevala od jemaca.

Tužiteljica je po predmetnom ugovoru mogla, ali nije bila u obavezi, preduzimati pravne radnje da sredstva kredita pokuša naplatiti iz imovine glavnog dužnika, tako da tužiteljica po Ugovoru o jemstvu ima puno pravo da zahtjeva od jemaca isplatu kredita.

I u slučaju da je kao instrument obezbjeđenja kredita ugovorena, pored jemstva, hipoteka ili zaloga, banka, ako to posebno nije ugovoreno, nema obavezu da prije određivanja jemcima za vraćanje kredita, pokuša naplatu iz ostvarene hipoteke, odnosno zaloge. Kada je kredit sa više instrumenata obezbjeđenja, a nije posebno ugovoren način i redosljed korištenja tih sredstava radi naplate, a to ni zakon ne propisuje, na strani banke je potpuno pravo u izboru kojim putem će naplatiti svoje potraživanje.

Nije za pretpostaviti da tužiteljica ne bi djelimično, u cilju realizacije kredita, naplatila dospjele anuitete sa računa novčanih sredstava koje glavni dužnik ima kod nje, da je na tim računima bilo sredstava.

Takodje se ne može, kod činjenice da to nije ugovoreno, niti da zakon to propisuje, u konkretnom slučaju, zahtijevati da tužiteljice iscrpi sve mogućnosti naplate kredita, računajući i eventualne sudske postupke za naplatu potraživanja iz imovine glavnog dužnika, pa da se tek tada obraća sa zahtjevom jemcima.

Iz naprijed navedenih razloga temeljem odredbe člana 250. stav 1. ZPP odlučeno je kao u izreci presude.

Odluka o troškovima postupka temelji se na članu 397. stav 2. u vezi sa odredbom člana 386. stav 1. i cl. 396. ZPP, a troškove čini ukupni iznos takse na tužbu i presudu koju je tužiteljica dužna platiti prema odredbama Zakona o sudskoj taksi („Službeni glasnik RS”,

broj 73/08).

(Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 89 1 P 000 009 09 Rev od 10.06.2010.g.)

Zbirka sudske prakse — Advokatska kancelarija Bilić, Sarajevo. Dokument je informativnog karaktera.